

IRIBARNE

DIRECCIÓN E DRAMATURXIA

XAVIER CASTIÑEIRA

ESTHER F. CARRODEGUAS

UNHA PRODUCCIÓN **BUTACAZERO** EN COPRODUCCIÓN
[¡POR AGORA!] CO **CENTRO DRAMÁTICO NACIONAL** E A
MOSTRA INTERNACIONAL DE TEATRO DE RIBADAVIA (MIT)

Centro *#Dramático* Nacional

*Toda a miña vida dixen verdades sen condón
e penso morrer sen poñer sequera un*

Mano

SINOPSE

IRIBARNE é un tipo nado na mesmísima vila de **Rouco Varela** (si: o cardeal) durante a Monarquía de **Alfonso XIII** (o primeiro promotor do cine porno en España?, si-si: ese). Emigrado a Cuba con tan só un aniño -coincidindo con inauguración da ditadura de **Primo de Rivera**- tras facer as Américas durante un par de anos o noso protagonista volve triunfante para ser o fillo do alcalde (e o da francesa!). Empeza o bacharel coa entrada da **II República**, case-case se fai cura durante a **Guerra Civil** pero decide liscar a Madrid -seguindo o rastro doutro galego ilustre- nada máis inaugurada a Era do Devandito (si, claro: **O Caudillísimo**). Con tanto afán tentou ser como o que máis pronto que tarde chegou a ser Ministro no seu mandato, a pesar de ter disparado dous días antes contra o cu da súa filla (pero que dis!? Si-si: dato real!). Sendo o primeiro e mellor opositor de España, quixo substituír ao Caudillo cando este morreu. Non puido ser: non ía por oposición. Tivo que conformarse co cargo de Vicerrei na súa querida **Terra Galega**.

IRIBARNE é unha **investigación escénica** sobre unha desas figuras absolutamente imprescindibles do noso **pasado recente**. Un **intento (irreverente)** por comprender como chegamos até aquí da man dun político que, nas súas propias palabras, dicía as **verdades sen condón**. Pero ollo: por máis que o poida parecer, **isto NON é un biopic sobre Manuel Fraga**. Teríanos encantado facelo... pero non collía nunha soa obra!

POR QUE IRIBARNE?

O pasado 2021 andábamos buscando un novo proxecto de investigación dramatúrxica no que embarcarnos cando **Manuel Fraga** acudiu na nosa axuda. Dalgunha maneira, aparecéusenos; non coma pantasma, por suposto, senón como tema.

Estaba a piques de cumprirse o **centenario do seu nacemento** (1922) e, ademais, facía case dez anos do seu falecemento (2012). Esa sorte de **redondez das datas** parecía querer dicirnos que era un bo momento para facer balance dun político que tivera moitísima importancia nun pasado moi recente e que caera estrepitosamente no esquecemento con bastante inmediatez.

IRIBARNE, ese sería o título. Que bo título!, pensamos, que bo título! Emocionámonos imaxinando os carteis da obra coa **imaxe de Fraga en Palomares**. Pero decidimos frear aqueles impulsos irracionais. Estaba claro que non era máis que unha idea aloucada, unha paixón de primavera, un namoramento deses que duran dous días, dúas semanas, un verán e nada máis.

Pero xustamente ese verán -o verán de 2021- o núcleo duro da compañía (**Esther F. Carrodegua**s e **Xavier Castiñeira**) embarcou coa súa furgoneta sobre a costa valenciana: esa costa apisoada por un turismo de masas que non permite entrever a esencia do anterior. E comezamos a preguntarnos se ese que considerabamos o noso “Manueliño”, non sería tamén un dos grandes artífices desa humillante (re)identidade turística na costa oposta.

Si. Quizais **IRIBARNE** era, definitivamente, un bo proxecto no que embarcarnos. De costa a costa. E pasando, inevitablemente, por **Madrid**.

O PROCESO

Dende o principio pensamos que abordar un **personaxe tan popular** tiña que facerse coa colaboración daquelas persoas que o trataran, e isto significaba en Galicia case todo o mundo. Non só por ter entrado a diario vía televisión durante demasiados anos, senón porque Fraga, alcumado popularmente '**Zapatones**', tiña deixado a súa pegada na metade máis unha de todas as festas, romarías, eventos, inauguracións e mesmo estreos teatrais habidas e por haber. Moitísimas persoas albergan **memoria directa sobre el**: tocáronlle calurosamente a man ou sufriron os seus despidos; recibiron del felicitacións ou impertinencias.

En xaneiro **de 2022** anunciamos o arranque deste proxecto nas nosas **redes e en prensa**. Os primeiros e-mails con anecdotario e comentarios pola rúa non se fixeron de rogar. Habilitamos un correo: iribarne@butacazero.net, a través do cal seguen chegando **curiosidades e noticias relevantes**. Pero é que incluso nos enviaron **anónimos postais**!

Crear a dramaturxia de **IRIBARNE** está a ser, sen dúbida, o **proceso máis compartido e apaixonante da compañía** até o momento. O proceso de dramaturxia habitou **2 semanas no Pazo de Mariñán** (onde Fraga empezou a deseñar cos seus acólitos a súa retirada política) grazas ás **residencias creativas** organizadas pola **Editorial Axouxere** e a **Deputación da Coruña**. Grazas á iniciativa **CRUCES** de camiño **Escena Norte** bebeu das improvisacións (en aberto) dun pequeno grupo actoral xunto á colaboración de **Agurtzane Intsaurraga** de **Hika Teatroa**. En marzo de 2023 pasará por Barcelona (**residencias creativas** da **Sala Beckett**). E como **broche final** de todo este camiño, o **proceso de ensaios** comezará na **MIT de Ribadavia**, que co-produce a peza. Alí, de novo, compartiremos co público algunha das sesións.

A COMPAÑÍA

ButacaZero é a plataforma creativa de **Esther F. Carrodegas** e **Xavier Castiñeira**, que propoñen un teatro que dialoga coa actualidade dende unha mirada crítica e irónica.

ButacaZero popularizouse en Galicia no ano 2016 grazas á estrea de **Voaxa e Carmín** na **Mostra Internacional Ribadavia** e desde entón investigaron o esquecemento con na **butaca [fantasía nº3 en Dor Maior]**, a identidade galega con **#camiños** (en coprodución co CDG), a vida de María Casares con **Despois das ondas**, a vida confinada con **32m²**, a violencia machista coa ópera **Papagena** e a gordofobia con **O único que verdadeiramente quixen toda a vida é ser delgada**, estreada recentemente en **Teatro del Barrio**.

Coas súas obras estiveron en case todos os teatros e festivais de Galicia, dende **a MIT** ao **FITO** pasando pola **Mostra de CEE**, a **Internacional de Teatro cómico e festivo de Cangas** e o novísimo festival de teatro contemporáneo **USCénica**.

As súas montaxes foron candidatas numerosas veces nos **Premios María Casares de Teatro**, conseguindo non poucos galardóns. Tamén foron candidatos aos **premios Max** nos dúas últimas ocasións (este mesmo ano como **mellor espectáculo musical ou lírico** e **mellor labor de produción**)

Con este proxecto dan un paso adiante apostando por un **novo modelo de xestión creativa** que inclúa ao público en todas as fases do proxecto, convidándoo a participar do proceso de creación. Unha nova etapa **ButacaZero** con moito máis **risco** tanto **empresarial** como **político** e **artístico** que desenvolverán da man da nova incorporación á compañía: o produtor **Juancho Gianzo**.

EQUIPAZO

EN ESCENA

MÓNICA GARCÍA
XURXO CORTÁZAR
ANXO OUTUMURO
LIDIA VEIGA
JORGE DE ARCOS
E ESTHER F. CARRODEGUAS

COREOGRAFÍA e AX.
DIRECCIÓN

SABELA DOMÍNGUEZ

ESPAZO SONORO e
TEMAZOS

BERTO

ESPAZO ESCÉNICO

XAVIER CASTIÑEIRA
E DIEGO VALEIRAS

VESTIARIO

DIEGO VALEIRAS

ILUMINACIÓN

DIEGO VILAR - EQUIPO CREATIVO RTA

AUDIOVISUAIS

PABLO FONTENLA

ASISTENCIA TÉCNICA

RTA – RECURSOS TÉCNICOS ARTÍSTICOS

TEXTO

ESTHER F. CARRODEGUAS

DIRECCIÓN

XAVIER CASTIÑEIRA

PRODUCCIÓN

JUANCHO GIANZO

ENTREVISTAS

INMA LÓPEZ SILVA
PABLO FONTENLA

COMUNICACIÓN

EQUIPO SOPA
THE OFFICE

ESTHER F. CARRODEGUAS *a dramaturga*

Graduada en Dirección e Dramaturxia pola ESAD de Galicia, **Licenciada en Xornalismo** entre Compostela e Torino e **Técnico Superior en Imaxe** (EIS A Coruña), esta rianxeira de pura raza cabalga sobre os **límites que separan os xéneros**, sendo moitos dos seus textos difíciles de clasificar.

Cunha **decena de obras teatrais publicadas**, os seus textos foron estreados tanto na súa propia plataforma como noutras compañías tanto privadas (**De Ste Xeito, Outubro Producións**) como públicas (**Centro Dramático Galego, Teatro Español** ou **Centro Dramático Nacional**).

Nomeada en 3 ocasións aos **Premios María Casares** de teatro como mellor autora e galardoada co **Premio Abrente** e o **Barriga Verde**, a súa última peza, **Supernormales**, estreada polo **CDN** e encomiada por público e crítica, é na actualidade **candidata aos MAX a Mellor Autoría**.

XAVIER CASTIÑEIRA *o director*

Licenciado en Dirección de Escena pola RESAD de Madrid. **Master Universitario en Teatro e Artes Escénicas** pola Universidade de Vigo, e (case) **Licenciado en Filoloxía Hispánica** pola USC. Na actualidade cursa o **Doutoramento na UCM** investigando os procesos neuro-biolóxicos nos procesos de recepción escénicos.

Desde os seus inicios no mundo do teatro compaxinou o seu **labor creativo coa docente**, sendo agora parte do **corpo de profesores e profesoras da ESAD de Galicia**.

Dirixiu unha vintena de obras de teatro, entre elas case todas as de **ButacaZero** pero tamén para compañías como **Goliardos, Mairitz, A Escola de Música Creativa, Outumuro Producións** ou **De Ste Xeito**.

Por unha das súas **últimas direccións** con ButacaZero, **32m²**, foi nomeado como mellor director nos **Premios María Casares**.

BERTO ***__espazo sonoro e temazos__***

Graduado en **Medicina** na USC

Produtor musical de proxectos coma **Verto, Berto, Nia tweek, Fillas de Cassandra, Mondra, Ash Diz.**

Guitarrista na banda **Berto.**

SABELA DOMÍNGUEZ ***__a coreógrafa__***

Artista do movemento e creadora escénica. Empeza a súa formación como bailarina aos doce anos na Coruña, en danza **clásica, jazz e interpretación**; tralo bacharelato trasládase a Inglaterra durante cinco anos, continuando a súa formación con coreógrafos **internacionais,**

especializándose en danzas urbanas como **Hip-Hop, Waacking, Popping, House e Vogue.** En Londres forma parte de **Boy Blue Entertainment** (ganadora dun **Olivier Award**), baixo dirección de **Kenrick Sandy.** Participa en producións como **ANWBB** (teatro

Barbican de Londres) ou nos festivais **Dancer's Delight** e **Latitude.**

En 2016 trasládase a Galicia e funda o seu propio proxecto, **Elahood,** en co-dirección con **Julia Laport.** Polas súas montaxes reciben numerosos premios, entre eles o **primeiro premio** e o **premio da crítica** no Certame Coreográfico de **Madrid "Paso a 2", Mellor peza no festival DZM (2021)**

En paralelo colabora como asesora coreográfica e/ou directora con outras compañías de danza e artes vivas: ...

ELAS, ELES *o elenco*

UNHA PRODUCCIÓN

BUTACAZERO

EN COPRODUCCIÓN [¡POR AGORA!]

CO **CENTRO DRAMÁTICO NACIONAL**

E A **MOSTRA INTERNACIONAL DE TEATRO
DE RIBADAVIA (MIT)**

DISTRIBUCIÓN GALICIA

BUTACAZERO - Esther F, Carrodegua

629694432

carrodegua@butacazero.com

DISTRIBUCIÓN ESPAÑA

PORTAL 71 - Rocío Pindado

635 708 999

rociopindado@portal71.com

